

Pöytäkirja

Toisen asteen koulutuksen yhteistyön ja järjestäjä rakenteen kehittäminen VN/26808/2021

Toisen asteen koulutuksen kehittämisen seurantar ryhmän 7. kokous

Aika: maanantai 30.5.2022 klo 10.00–12.00

Paikka: Teams-etäkokous

Osallistujat:

Jukka	Kujala	Ammatilliset erityisoppilaitokset (AMEO-verkosto)
Tarja	Aro-Kuuskoski	Pro Lukio ry
Melina	von Kraemer	Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
Anu	Haapasalo	Suomen Oppisopimusosaajat ry
Aliisa	Toivanen	Suomen Lukiolaisten Liitto ry (SLL)
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Markku	Moisala	Yksityiskoulujen Liitto ry
Tiina	Immonen	Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
Åsa	Stenbacka	Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Mirja	Hannula	Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Marja	Vartiainen	Suomen Yrittäjät ry
Mikko	Valtonen	Keskuskauppakamari ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Riina	Nousiainen	STTK ry
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Susanna	Aro	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Ulla	Westermarck	Kirkon työmarkkinalaitos
Hannu	Freund	Kunta- ja hyvinvointialueuuyöntajat KT
Eira	Bani	Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Jussi-Pekka	Rode	Sivistystyöntajat ry
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto ry
Arto	Pekkala	Opetushallitus
Jyrki	Huusko	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Jutta	Virolainen	CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Helena	Ahonen	Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Seppo	Hänninen	Opetushallitus
Marko	Aaltonen	Opetushallitus
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ville	Heinonen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Aalto	Sami	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ilmari	Hyvönen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tarja	Koskimäki	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tomi	Kytölä	Opetus- ja kulttuuriministeriö

Victor	Nyberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Johannes	Peltola	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Mari	Pastila-Eklund	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Minna	Polvinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Jari	Rajanen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Seija	Rasku	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tiina	Silander	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Piritta	Sirvio	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Monica	Buonocore	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Marika	Bäckman	Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asialista:

1. Kokouksen avaaminen

Kokous avattiin klo 10.01. Edeltävän kokouksen pöytäkirja toimitetaan myöhemmin.

2. Hallituksen esitys

Piritta Sirvio esitteli lyhyesti hallituksen esityksen sisältämät kaksi muutostyökokonaisuutta; lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen sisältöä ja opintojen yhdistämistä koskien sekä rahoituksen määrällistä säätelyä ja oppivelvollisuuskoulutuksen rahoituksen yksinkertaistamista koskien. Tarkoituksena on, että hallituksen esitys annettaisiin lokakuussa ja muutokset tulisivat voimaan 2024.

Petri Lempinen avasi keskustelun, jonka aluksi Helena Ahonen tiedusteli Kari Korhosen edellisessä seurantaryhmän kokouksessa esittelemää rahoituksen kehittämistä koskevaa aineistoa nähtäville, jotta kentällä voidaan muodostaa lausunto aiheesta.

Tiina Tähkä totesi, että esityksessä näkyy tendenssi siinä, että kaksoistutkinto olisi epävarmoille koulutukseen hakeutujille paras vaihtoehto. Riskinä on, että kun määrälliset sääntelyt poistetaan, syntyy dystopia, jossa kaksoistutkintoa markkinoidaan monipuolisimmat lähtökohdat elämään takaavana vaihtoehtona. Kaksoistutkinto on kuitenkin vaativa, ja sen kautta yo-tutkinnon suorittamiseen tullaan keskimääräisesti alemmilla valmiuksilla, joten esityksen seurauksia tulisi miettiä tarkemmin. Lukiokoulutuksen kannalta lainsäädäntö näyttäytyy epäedullisena, sillä ei ole mahdollista suorittaa ammatillisen koulutuksen isoja kokonaisuuksia. Aikuiskoulutukselta katoaa osa rahoituksesta, sillä aineopinnot eivät ole ilmaisia opiskelijalle. Esityksessä on monia tällaisia yksityiskohtia pohdittavaksi.

Eira Bani huomautti, ettei esityksessä oteta kantaa miten lukiopuolelta voi suorittaa ammatillisia opintoja. Yleisin ammatillisen tutkinnon osan koko on 45 op, joten rajaaminen voisi olla väljempi kuin 30 op suorittamisen mahdollisuus. Esitys antaa kuvan, että kyseessä on vain lukion ja ammatillisen yhdistelmä ja jättää huomioimatta ammatillisen koulutuksen rinnakkaistutkinnon. Yhdistelmäopintotermi on huono.

Piritta Sirvio vastasi Kyösti Värriin tiedusteluun TUVAsta työvoimakoulutuksena, ettei järjestäminen ole mikään uusi asia, sillä VALMAA on voinut järjestää työvoimakoulutuksena viime vuosina. Volyymi voi toki kasvaa, jolloin siihen pitää reagoida niin, ettei syö oppivelvollisten rahoitusta. Vastauksena Tiina Tähkän esittämiin kysymyksiin, kaksoistutkinto voi olla hyvä vaihtoehto epävarmoille opiskelijoille, mutta sen vaativuuteen tulee kiinnittää huomiota opinto-ohjauksessa.

Tällä hetkellä lukio-opiskelija on voinut siirtyä aineopiskelijaksi aikuislukioon. Esityksessä laajentuu mahdollisuudet järjestäjien yhteistyölle ja jatkossa on mahdollisuus suorittaa laajemmat lukio-opinnot. Lainsäädännössä ei säädetä oikeuksia tai velvollisuuksia, vaan järjestäjillä mahdollisuus tarjota opiskelijalle lisää vaihtoehtoja, joista voidaan sopia HOKSin yhteydessä.

Oppivelvollisilla on tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen, mutta varsinkin vaativan erityisen tuen opiskelijat eivät aina pysty suorittamaan koko ammatillista tutkintoa, mikä huomioidaan rahoituksen painokertoimissa. Jos opiskelija vaihtaa järjestäjältä toiselle, niin suoritusrahoitus kohdistuu sinne missä tutkinto suoritetaan, eikä tästä muodostu ongelmaa, jos liikehdintää tapahtuu molempiin suuntiin. Ammatilliset tutkinnot saattavat olla 45 op, mutta valmistelussa on katsottu, että 30 op olisi hyvä maksimimäärä, jolla tuodaan uusia mahdollisuuksia. Edelleen on mahdollisuus hakeutua erikseen suorittamaan jokin tutkinnon osa, joten joustavuus säilyy. Mahdollisuutta suorittaa kaksi ammatillista tutkintoa ei myöskään viedä pois, vaikka terminä siitä ei voikaan käyttää kaksoistutkintoa. Terminologiaa on valmistelussa mietitty paljon ja Kotukselta on tiedusteltu suosituksia, joten nimitykset yhdistelmäopinnot ja kaksoistutkinnot ovat harkittuja, mutta niistä voi vieläkin antaa palautetta lausunnoissa.

Ville Heinonen vastasi esitettyyn huoleen jatkuvan oppimisen rahoituksesta, että tämän muutoksen myötä rahoitus ei kasva eikä vähene, mutta eri ryhmien tavoitteita tuettaisiin rahoituksen perusteilla. Alue- ja järjestäjäkohtaisissa päätöksissä otetaan huomioon oppivelvollisten määrä ja jatkuvan oppimisen tarve, mikä turvanee jatkuvan oppimisen rahoituksen eikä vaaranna sitä. Lukiokoulutuksen yhteydessä suoritettavia ammatillisia opintoja tullaan tarkastelemaan lisää myöhemmin, tällä on enemmänkin ollut huoli siitä, onko ammatillisen koulutuksen kehitys riittävä kaikkeen toimintaan. Rahoitusta koskeva diaesitys voidaan laittaa jakoon seurantaryhmälle.

Kyösti Värri kysyi asetusluonnoksista, että miten kaksoistutkinnon osalta opiskelijaksi ottaminen käytännössä tapahtuu yhteishaussa. Piritta Sirvio vastasi, että hallituksen esityksessä on kohta, jossa kerrotaan mitä asetuksella on tarkoitus säätää. Lukiokoulutuksen järjestäjä voisi päättää keskiarvorajasta, jotta kaksoistutkintoa opiskelemaan hyväksyttävillä on edellytykset suoriutua lukio-opinnoista. Esitysluonnos jätettiin tarkoituksella väljäksi, joten asiaa voidaan vielä tarkentaa. Syksyllä tullaan kiinnittämään huomiota siihen, miten yksinkertaistamista voisi asetuksessa tehdä.

Tiina Tähkä piti lakiteknisesti haastavana sitä, että lupa yo-tutkinnon suorittamiseen tulee toisen koulutuksen järjestäjän puolesta opiskelijavalinnan yhteydessä. Piritta Sirvio täsmensi, että lupa yo-tutkinnon suorittamiseen annetaan nimenomaan lukiopuolelta. Opiskelijavalinta tehdään sekä ammatilliseen ja lukiokoulutukseen, joten ammatillisen koulutuksen järjestäjä ei lupaa suoritusmahdollisuutta, vaan juuri opiskelijavalinta mahdollistaa lukio-opinnot.

Petri Lempinen totesi, että keskustelussa on tullut paljon rahoituksen määrään liittyviä kysymyksiä. Lausuntoja valmisteltaessa on hyvä muistaa, että järjestäjien saama rahoitus vaihtelee aiempien vuosien suoritekertymän mukaan. Rahoitus liittyy myös poliittiseen päätöksentekoon, joten tulee huomioida, että eduskuntavaalien jälkeen uusi hallitus päättää toisen asteen rahoitusnäkömistä. Väite siitä, että oppivelvollisuus veisi kaiken rahoituksen aikuiskoulutukselta, ei kuitenkaan ole paikkansapitävä.

Kyösti Värri huomautti, että myös TEM:n puolella on suuret koulutukseen liittyvät rahat. Epäselvää on kuitenkin se, että miksi on tarve säätää kahden tutkinnon suorittamisesta lainsäädännöllä, kun kyseessä ei ole varsinainen tutkinto, eli missä määrin on tarpeen säätää kaksoistutkinnosta. Piritta Sirvio totesi vastauksena, että kaksoistutkinto on vakiintunut ilmiö, jota lainsäädäntö ei kuitenkaan tunnista. Tämä on aiheuttanut vaikeuksia muun muassa opintotuen suhteen. Uudistuksella vahvistetaan opiskelijan oikeusturvaa, eli ilmiö tunnistetaan ja huomioidaan lainsäädännössä.

Lopuksi Ville Heinonen kertoi tulossa olevista toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeen webinaareista. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen johdolle sekä opettajille ja ohjaajille järjestetään 31.5. klo 9–11.30 webinaari rakenteellisesta kehittämisestä ja toiminnanohjauksesta. Hallituksen esityksestä pidetään 6.6. klo 10–12 webinaari koulutuksen järjestäjille.

3. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 11.05.